

Vlinderwerkgroep Friesland

Afdeling Noord van de
Nederlandse Entomologische Vereniging

Vlinderwerkgroep Friesland

Bestuur

Philip Zeinstra

Voorzitter

Idzardaweg 36A 8471 EL Ter Idzard
tel. 0561 - 616330

Gerard Bergsma

Secretaris

Bosweer 29 8426 GB Appelscha
tel. 0515 - 432414

Janny Sinnema-Bloemen

Bestuurslid

Sparjeburd 29 8409 CK Hemrik
0516 - 471222

John Boosman

Bestuurslid

Koaidyk 5 9264 TT Earnewâld
tel. 0511 - 539238

L uut de Zee

Penningmeester

Sluisdijk 3d 8501 BZ Joure
tel. 0513 - 418423

Contributie

Leden: f 5,00 per jaar, m.i.v. 1998 f 10,00
per jaar
Girorekening 7223259 t.n.v. L.D. de Zee,
Joure

Internet:

//<http://www.pi.net/~msinnema/vwg>

VOORWOORD

Zoals reeds in de voorjaarsbijeenkomst van 1997 aangekondigd is, heeft het bestuur besloten het pad van de gebruikelijke jaarverslagen te verlaten. Van 1986 tot en met 1995 verschenen deze boekwerkjes met hun bekende inhoud en lay-out. Dat wij het nu over een andere boeg gooien met een 2x per jaar verschijnende nieuwsbrief heeft verschillende redenen.

Op de eerste plaats om het contact met de leden te verbeteren en informatie sneller door te geven. Niet alleen bestuursleden zullen hun bijdragen leveren. Het is tevens de bedoeling dat ook de leden in de gelegenheid worden gesteld stukjes te schrijven, bijv. ervaringen uit het veld, bijzondere waarnemingen, belevenissen op excursies, informatie over vlinderrijke vakantiegebieden, enz. Bijdragen kunt u sturen naar het secretariaat. In de tweede plaats is de nieuwe opzet gekozen om het eerste decennium van de Vlinderwerkgroep af te sluiten.

Natuurlijk zal ook in de nieuwsbrieven aandacht worden besteed aan waarnemingen van bijzondere dag- en nachtvlinders en microlepidotera in Friesland, zoals dit gebruikelijk was in de jaarverslagen. Echter niet meer in het vaste jaarlijkse patroon.

Uiteraard komen er ook specialistische bijdragen van onze macro- en microvlinderkenners. Verder zal ook informatie van de Vlinderstichting (er is nu ook een nieuwsbrief voor de vlinderwerkgroepen in Nederland) of van andere belangrijke bronnen aan de orde komen.

Los van de nieuwsbrieven zal 1x per jaar door Janny en Siep Sinnema het 'Overzicht van vlinderwaarnemingen in Friesland' van het verstreken jaar worden vervaardigd. Dit zal dan op aanvraag tegen betaling via hen kunnen worden verkregen.

De vlinderwerkgroep Friesland gaat een nieuwe periode tegemoet met deze nieuwsbrieven. Ook een belangrijke periode in verband met het op termijn (1999) verschijnen van de dagvlinderatlas van Friesland. In 1998 kunt u dus nog volop inventariseren. Het bestuur hoopt op een dynamische samen- en wisselwerking met de leden en wenst u veel leesplezier.

Gerard Bergsma

INHOUD

Voorwoord	pag. 3
Inhoud	4
Aankondiging najaarsbijeenkomst	5
In memoriam Auke van Randen	6
Kort verslag voorjaarsbijeenkomst 1997	8
Verslag excursie bos van Ypey en otterpark Aqualutra	9
Gezellig avontuur op de Schaopedobbe	11
Dagvlinders in 1996	13
Bijzondere nachtvlinderwaarnemingen in 1996	14

AANKONDIGING NAJAARSBIJENKOMST

Hierbij nodigen wij u uit voor de najaarsbijeenkomst van onze werkgroep op zondag 2 november in het Natuurmuseum, Schoenmakersperk 2 te Leeuwarden. Aanvangstijd: 14.00 uur

De indeling van de middag is als volgt:

1. Opening.
2. In memoriam Auke van Randen
3. Mededelingen en ingekomen stukken.
4. Ervaringen/mededelingen/eigen inbreng door leden.
U kunt allerlei zaken meenemen, zoals vind- en kweekmateriaal,, foto's, dia's, nieuwe boeken etc. en daar iets over vertellen of vragen stellen.
5. Pauze.
6. Vlinderervaringen uit Zweden (door Johan Padding).
7. Bladmijnen (door Philip Zeinstra).
8. Rondvraag.
9. Sluiting om uiterlijk 16.30 uur.

Attentiepunten:

- Inge vulde waarnemingsformulieren kunt u zoals gewoonlijk inleveren bij Janny Sinnema.
- Aan degenen die hun contributie over 1997 (f 5,00) nog niet hebben voldaan, vragen wij dit alsnog op deze middag te doen of het bedrag over te maken naar gironummer 7223259 t.n.v. L. de Zee te Joure.
- Voor jaarverslagen van 1995, het jubileumnummer van de Twirre over de Vlinderwerkgroep (f 5,00 per stuk), alsmede voor blanco waarnemingsformulieren kunt u weer terecht bij de secretaris.

Met vriendelijke groet en tot ziens.

Namens het bestuur van de Vlinderwerkgroep Friesland
Gerard Bergsma - secretaris

IN MEMORIAM AUKE VAN RANDEN

Op 28 mei 1997 is Auke van Randen overleden, na een periode van enkele jaren waarin zijn gezondheid steeds meer te wensen over liet. Auke van Randen is vanaf de start actief betrokken geweest bij de Vlinderwerkgroep Friesland. Hij was een vaste bezoeker van onze bijeenkomsten, was deelnemer aan vrijwel alle excursies, verzorgde het onderdeel "Dagvlinders" in ons Jaarverslag en was bovenal een actief waarnemer van zowel dag- als nachtvlinders. Auke van Randen werd in 1920 geboren in het dorpje Friens, volgde in Leeuwarden de Rijks HBS en doorliep daarna een ambtelijke loopbaan, die hem in 1947 in op het gemeentehuis in Oosterwolde deed belanden. Daar bleef hij werken tot hij in 1982 met de VUT ging.

Zijn belangstelling voor vlinders is al vroeg begonnen: in 1963 publiceerde hij bijvoorbeeld al in Entomologische Berichten over de "Vlinders van Zuidoost Friesland" naar aanleiding van zijn waarnemingen van dag- en nachtvlinders in Oosterwolde en omgeving. En Auke van Randen was een actief waarnemer: als de weersomstandigheden het maar even toe lieten, ging bij hem achter het huis 's avonds de vlinderlamp aan. Dat dit deel van Friesland tot de best geïnventariseerde gebieden van Nederland behoort, is vooral aan Auke van Randen te danken. Hij is ook voor ons een grote stimulans op vlindergebied geweest. Regelmatig kwam hij 's middags langs met een verzameling potjes met daarin vlinders, die hij niet met zekerheid op naam kon brengen. Samen probeerden we daar uit te komen, waarbij hij ons vaak weer kon helpen met het op naam brengen van in Hemrik gevangen soorten. Hij was een perfectionist, die het zelfs presteerde om de laatste jaren een kenner te worden van de micro's, beslist niet de eenvoudigste vlindergroep. Hij was voor ons ook een stimulans om het Dagvlinderproject op gang te houden: diverse malen ging hij samen met ons nog "lege" kilometerhokken overal in Friesland langs om daar dagvlinders waar te nemen. Verder gingen we regelmatig samen met Auke naar het ITZ in Amsterdam om allerlei twijfelgevallen te controleren en andere vlindermensen te ontmoeten.

Auke van Randen had een brede belangstelling voor de natuur en die belangstelling strekte zich ook uit naar andere landen: hij kon enthousiaste verhalen vertellen over zijn reizen naar de Noordkaap, Zuid-Afrika, Indonesië en vooral zijn reis in 1994 rond de wereld, waarin hij ondermeer een rondreis door Australië maakte. Verder maakte hij naam als puzzelkampioen van Friesland en was hij zeer actief als "familie-sneuper". Auke van Randen bouwde in de loop der jaren een uitgebreide en fraaie collectie dag- en nachtvlinders op. Deze collectie gaat niet verloren, want de buitenlandse

vlinders zijn ondertussen ondergebracht in de collectie van het ITZ in Amsterdam, terwijl de Nederlandse vlinders worden ondergebracht in de collectie van het Fries Natuurmuseum.

Dag freon, dag flinterman.

Siep Sinnema

Auke van Randen

KORT VERSLAG VOORJAARSBIJENKOMST 1997

De voorjaarsbijeenkomst van de vlinderwerkgroep Friesland vond plaats op 22 april 1997 in het Natuurmuseum te Leeuwarden.

De avond werd voorgezeten door G. Bergsma wegens verhindering van Ph. Zeinstra. Aanwezig waren 30 leden, alsmede Kars Veling van de Vlinderstichting. Afwezig met kennisgeving: 8 leden.

Naast de opsomming van een aantal ingekomen stukken, waren er enkele mededelingen. De belangrijkste hiervan:

- Het ontstaan van een nieuwsbrief voor de vlinderwerkgroepen in Nederland, waarvan het eerste exemplaar inmiddels door het bestuur is ontvangen. De opmaak en lay-out zijn in handen van de Vlinderstichting onder redactie van Kars Veling.
- Afscheid van het bekende jaarverslag van onze werkgroep en het ontstaan van een 2x per jaar verschijnende nieuwsbrief (voor-/najaar). G. Bergsma licht e.e.a. toe.
- Verhoging van de contributie; in verband met de hogere kosten om 2x per jaar een nieuwsbrief te vervaardigen, is besloten de jaarlijkse contributie te verhogen naar f 10,00 p.p.
- Voorbereidingen voor een provinciale inventarisatieactie met betrekking tot het Oranjetipje. Een oproep voor het Friese volk zal plaatsvinden middels een bericht in de Leeuwarder Courant. Waarnemers kunnen de fam. Sinnema bellen.

Het nieuwe jaarverslag (1995) is verschenen. Janny Sinnema licht kort de inhoud toe.

Na de pauze volgde de presentatie van het Dagvlinderproject Friesland door Kars Veling. Dit doet hij op de van hem bekende boeiende wijze aan de hand van een aantal sheets. en dia's. In totaal 21 dagvlindersoorten passeren de revue met verspreidingskaartjes en prachtige dia's. Van de circa 3500 km-hokken zijn er tot ultimo 1996 zo'n 2700 min of meer goed onderzocht. Een km-hok is goed onderzocht als zeker in 3 verschillende perioden (april/mei, juni/juli en augustus/september) is bezocht. Voor een behoorlijk deel van de 2700 onderzochte km-hokken is dit wel gebeurd.

Voor 1997 zal echter nog het nodige moeten gebeuren. Kars Veling wenst ons daarbij veel succes. G. Bergsma dankt hem voor zijn bijdrage en overhandigt hem een attentie. Na de rondvraag wordt de bijeenkomst om 22.00 uur beëindigd.

VERSLAG EXCURSIE BOS VAN YPEY EN OTTERPARK AQUALUTRA

Op 7 juni 1997 om 14.00 u. kwamen 9 werkgroepleden op de parkeerplaats van Vijversburg (Tietjerk) bijeen. Het was die middag erg warm. We zagen maar enkele dagvlinders zoals de Daggauwoog, het Bont Zandoogje, het Groot Koolwitje en een Atalanta die eitjes afzette op een Brandnetel.

Met stokken joegen we enkele spanners uit het struikgewas: Geogde Bandmeter (*X.montanata*), Groen- en Witband (*C.margaritata*), Grijs- en Witband (*D.pusaria*), *Lomographa temerata*, *Perizoma flavofasciata* en *Eupithecia tantillaria*. We vonden de rupsen van *Orthosia cruda* en *Orthosia incerta*. De bladroller *Pseudargyrotoza conwagana* vloog in kleine aantallen onder de struiken. De rups leeft o.a. op Es. Ook passeerde ons een Glasvleugelpijlstaart (*Hemaris fuciformis*). Verder bekeken we met onze verrekijker het nest van een Ooievaar die tenminste twee jongen had.

Om 16.45 u. waren we bij het Otterpark Aqualutra. In de berm bij het parkeerterrein zagen we enkele Hooibeestjes, een Icarusblauwtje en veel gras-motten (*Pyralidae*). Hierna kwam een hevige onweersbui opzetten, zodat we genoodzaakt waren het Otterpark in te gaan. Nadat we onze broodjes hadden opgegeten, klaarde het buiten op, hoewel de lucht bleef dreigen.

Het Otterstation had het park 's avonds opengesteld voor bezoekers en in de Leeuwarder Courant reclame voor deze avond gemaakt. Hierdoor waren er die avond ook medewerkers van het Otterpark en niet-werkgroepleden aanwezig. Omdat het pas rond elf uur donker werd, was er eerst een dialezing van Gerard Bergsma. Hierna volgde een rondleiding langs de diverse dierenverblijven in het park. De bevers konden we zien zwemmen en de otters werden speciaal voor ons 's avonds gevoerd.

Om 10 uur stelden we onze lampen op. Het bleef heerlijk warm (18°C) en er kwamen in totaal 40 verschillende nachtvlinders op af. De otters waren ook zeer actief bij onze lamp. Hun dag-/nachtritme was door het licht enigszins verstoord.

Op 6 augustus herhaalde het Otterpark een nachtvlinderavond voor het publiek. Nu waren er 30 bezoekers waaronder diverse campinggasten van de Kleine Wielen. Het doek zat om half 11 al vol met duizenden muggen. Gelukkig kwamen later ook diverse nachtvlinders. Het was weer 18°C en we telden nu in totaal 44 verschillende nachtvlinders. Er kwam nog een Grote

Beer (*Arctia caja*) op het doek zitten toen de meeste gasten helaas al naar huis waren.

Alle nachtvlinderwaarnemingen zijn doorgegeven aan het Otterpark Aqualutra. De directeur Addy de Jongh was de Vlinderwerkgroep Friesland dankbaar voor de medewerking aan de twee avonden en nodige ons uit om dit volgend jaar te herhalen.

Siep en Janny Sinnema

Uitnodiging

Op zondag 26 oktober wordt onder leiding van Philip Zeinstra een excursie bladmineerders gehouden. Plaats en tijdstip van samenkomst: station Wolvega, 's ochtends om 10.25 uur.

Excursielocaties: Rottige Meenthe en Blesdijker heide.

Nadere informatie: Philip Zeinstra, tel. 0561-616330

GEZELLIG AVONTUUR OP DE SCHAOPEDOBBE

De Vlinderwerkgroep heeft zaterdag 10 augustus van dit jaar een inventarisatie gehouden op de Schaopedobbe, een heideterrein ten oosten van Elsloo. Het gebied wordt beheerd door het Fryske Gea. Dat het enorm succes zou worden hadden wij niet vermoed, want de resultaten hangen sterk samen met de hoedanigheid van het weer. En dat is maar beperkt voorspelbaar. De bijeenkomst begon om twee uur in de middag en zou pas twaalf uur later worden afgesloten. Maar liefst 180 soorten vlinders werden waargenomen, waaronder 21 dagvlinders!. Een kleine serie behoorde tot de dagactieve soorten. De meeste echter waren echte nachtvlinders. De deelnemers kunnen terugkijken op een buitengewoon interessante, maar vooral ook gezellige gebeurtenis! Het spreekt vanzelf, dat niet de hele lijst in dit artikeltje aan bod kan komen. Het is misschien wel aardig eens wat te vertellen over de soorten, die gebonden zijn aan de plaatselijke vegetatie en van een kleine serie bijzonderheden.

We zijn begonnen met een wandeling langs de oostrand. Het gebied werd gekenmerkt door het voorkomen van veel struikheide en wat loofbos. Wie had verwacht dat wij zoveel dagvlinders zouden aantreffen. Maar de omstandigheden waren optimaal. De temperatuur bedroeg ongeveer 30 graden en er stond niet veel wind. Een van de eerste soorten was de Kommavlinder. Hij staat bekend als een bewoner van vooral droge gebieden. De Schaopedobbe is een voor een groot deel droog terrein. Dit viel ondermeer op te maken uit het veel voorkomen van struikheide, een plant, waarop de vlinder fouragerend werd aangetroffen. Er zijn in totaal 5 waargenomen. Waardplanten voor de rupsen stonden er genoeg. Zo had je er volop buntgras en schapegras. Twee andere soorten van schrale graslanden en heiden waren de Bruine vuurvlinder en het Heideblauwtje.

We hebben overdag ook een stuk of wat kleine vlindertjes (micro's) gesignaleerd. De aan buntgras gebonden *Crambus ericella* werd slechts eenmaal gezien, ondanks het feit dat de top van de vliegtijd nog niet voorbij was. Anders ging het met de *Olethreutes schulziana*. Minstens zes van deze roodbruine bladrollers hebben wij kunnen optekenen. Ze werden alle uit de vegetatie opgejaagd. Het viel daarbij op dat ze een aantal keren uit kraaiheide tevoorschijn kwamen. Dit was een paar aanwezigen ook in andere gebieden opgevallen.

Na de wandeling keerden wij terug naar de startplaats en passeerden daarbij een ven. Daar stond heel wat kleine zonnedauw. Een van de plantjes had een Kleine vuurvlinder in zijn greep gekregen. Het fraaie vlindertje verkeerde in

een kansloze positie, want de pogingen om zich van zijn belager te bevrijden zorgden er alleen maar voor dat het lichaam steeds vaster kwam te zitten. Diverse keren werd het vlindernet even door de vegetatie gesleept en daarbij kwamen ook andere insecten tevoorschijn. Hieronder viel een tabaksbruine wants, die met kleine zwarte stippen was bedekt en ruim een centimeter in lengte mat. Opvallende waren de achterhoeken van het halsschild, die doornachtig uitstaken. Het was *Picromerus bidens*, een algemene soort. Het voedsel van deze wants bestaat uit larven en imagines van insecten, waaronder ook de larve van de heidekever. De gewone vleugeltjesbloem bloeide er in gezelschap van bruine en witte snavelbies. Verder werden nog wat mijnen gevonden en wel die van twee Nepticulidae: *Stigmella nylandriella* van lijsterbes en *Stigmella tityrella* van beuk. Ze waren te herkennen aan de lange en smalle vraatpatronen, die door de larven in de bladeren waren gemaakt. De vlindertjes, die uiteindelijk uit de poppen komen zijn zo klein dat ze vaak niet eens als vlinder worden herkend.

In de namiddag en de vooravond hebben we heerlijk bijeen gezeten op een schaduwrijke plaats in een bos, dat aan de zuidrand van het gebied lag. Intussen daalde de temperatuur tot ongeveer 25 graden. Het was echter opmerkelijk dat weinig soorten zicht in de schemerperiode lieten zien. En toen werd het tijd om de lampen te installeren en hiervoor werden de drie lokaties geselecteerd, waarvan twee in de heide mat dan wel onder een paar bomen. De derde bevond zich op de grens van de heide en loofbos. Het nachtelijk feest kon beginnen! De lamp was nog niet ontstoken of de eerste bezoekers dienden zich aan. Het was *Udea prunalis*, een algemene Pyralide, die als nummer een op het doek plaatsnam. Deze polyfage soort is niet typisch voor de heide, maar komt in allerlei biotopen voor, onder andere in tuinen. Al gauw volgde zijn familiegenoot *Eudonia truncicolella*, die overigens gebonden is aan mossen. Vervolgens kwam er aardig tempo in: *Cerapteryx graminis*, *Hepialis sylvina* en *Endrosis sarcitrella* ofwel de witkopmot. Gebonden aan heide was *Eupithecia nanata*. De eitjes worden ondermeer op struikheide afgezet. We kennen "nanata", ook van andere heideveldjes. En toen kwam *Gnophos obscuratus*! Het is een middelgrote, donkere spanner, waarvan de rupsen eveneens op struikheide voorkomen. Het eerste exemplaar was wat beschadigd, maar de tweede bleek puntgaaf te zijn. Maar er verschenen meer verrassingen. Wat te denken van wel een twintig exemplaren van *Agrotis vestigialis*. En dan die ene *Ochropleura praecox*! Deze prachtige groene uil is bekend van de Waddeneilanden. De larve voedt zich met het blad van kruipwilg en andere planten van zandgronden.

Er zijn nog veel meer soorten gesignaleerd tijdens de nachtelijke inventarisatie, bijvoorbeeld drie Pyraliden: *Acentria ephemerella*, waarvan de rupsen en een deel van de wijfjes onder water leven, *Platytes alpinella* en *Pyla fusca*. Verder ook de uil *Calamia tridens*. Werkelijk schitterend was het beertje *Coscinia cribraria*: wit met zwarte spikkeltjes.

Een van de deelnemers heeft zich beziggehouden met het controleren van stroopplaatsen. Dat bleek maar even zestien soorten op te leveren, bijna allemaal uilen! Daar had je bijvoorbeeld *Amphipyra tragopoginis* ofwel de boksbardvlinder, *Acronicta auricoma* en *Scoliopteryx libratirix* alias roestje. Het spreekt vanzelf dat dergelijke evenementen ook in 1998 op de rol komen te staan.

Philip Zeinstra

DAGVLINDERS IN 1996

In dit artikel worden kort enkele opvallende waarnemingen van dagvlinders aangehaald. De algemene soorten worden in het artikel buiten beschouwing gelaten. Tot nu toe zijn er van 68 personen waarnemingen binnen.

In het jaarverslag van 1995 werd melding gemaakt van een record aantal waargenomen Kommavlinders van 29, maar dit record werd in 1996 weer gebroken. Er zijn 75 Kommavlinders gezien, o.a. 50 exemplaren in Delleburen door M. Zijlstra. Ook de Koninginnepage werd in 1996 weer twee maal waargenomen. Was 1995 het jaar van de Rouwmantel, in 1996 werden ook nog 40 waarnemingen van deze vlinder gemeld, zowel in het voor- als najaar. Opvallend waren ook de waarnemingen van de Kleine ijsvogelvlinder (1 in Oosterwolde) en de Grote weerschijnvlinder (3, Sonnega, Wolvega en Alde Feanen). Van de beide in Friesland zeldzame soorten het Veenhooibeestje (Fochteloërveen) en het Bruin blauwtje (Terschelling) werden 2 exemplaren waargenomen. Zowel de Gele als de Oranje luzernevlinder werden in 1996 gezien, resp. 8 en 11 waarnemingen.

De in het jaarverslag van 1995 geconstateerde achteruitgang in de waarnemingen van het Gentiaanblauwtje en de Gehakkelde aurelia heeft zich voortgezet, er werden 6 resp. 10 exemplaren waargenomen. Daar staat tegenover dat de in 1995 niet waargenomen Grote vuurvlinder in 1996 bij Lemmer wel eenmaal is waargenomen. Opvallend was ook het lage aantal waargenomen Duinparelmoervlinders.

Luut de Zee

BIJZONDERE NACHTVLINDERWAARNEMINGEN IN 1996

Al was de zomer van 1996 wat minder fraai dan die van 1995, wat betreft de vlinderwaarnemingen kan 1996 zich zeker meten met 1995. Zoals het nu lijkt kunnen we de zomer van 1996 gerust de zomer van de trekvlinders noemen. Nieuw voor Friesland was de waarneming van de Eikewesvlinder (*Sesia vespiforme* L.) te Hemrik. Hierna worden enkele bijzondere trekvlinders en wespvlinders van 1996 beschreven.

Trekvlinders.

Het voorkomen van de Gamma-uil (*Autographa gamma* L.) in de tweede helft van de zomer was opmerkelijk talrijk. Bij een bezoek aan Schiermonnikoog in augustus bleek de vloedlijn bezaaid met *Atalanta*s, Distelvlinders en Dagpauwogen, maar vooral met Gamma-uilen. We telden op elke meter langs de vloedlijn tenminste 50 dode en aangespoelde Gamma-uilen, die het op hun trek naar het Noorden moesten afleggen tegen de harde noordenwind, in zee terecht kwamen en aanspoelden. 50 Vlinders per meter betekent 50.000 per km, kortom het moet om gigantische aantallen zijn gegaan als je de hele Waddenkust bekijkt.

Een zeer bijzondere trekvlinder het Blauw Weeskind (*Catocala nupta* L.) werd op 26 september in Hemrik (fam.Sinnema) waargenomen. Van deze grootste uilvlinder van Nederland wordt gemiddeld ongeveer een exemplaar per jaar waargenomen, meestal in de zuidelijke provincies. In Friesland was het Blauw Weeskind al in zo'n veertig jaar niet gezien. Nog merkwaardiger was het feit, dat we een week later weer een melding kregen van een Blauw Weeskind, namelijk uit Dokkum. Tot nu toe is slechts een andere waarneming aan Rob de Vos van de Trekvlinderregistratie in Nederland doorgegeven in 1996.

Op 22 oktober kwam de spanner *Orthonama obstipata* F. bij Dirk Meijer in Nijbeets op het doek. Van deze spanner worden de laatste jaren gemiddeld twee exemplaren per jaar in Nederland gemeld. In Friesland zijn slechts vijf waarnemingen bekend, het laatst in 1969 op Terschelling (B.J.Lempke, De Vlinders van Friesland, 1985). Het exemplaar uit Nijbeets betrof een vrouwtje. Het mannetje en het vrouwtje zien er bij deze soort verschillend uit.

Ook de microvlinder *Nomophila noctuella* D&S., behorend tot de familie Pyralidae, kende in 1996 een topaantal. Als je het veld inging met veel klavers, vloog deze grijze micro veelvuldig uit het gras op. In de Nieuwsbrief van de Trekvlinderregistratie Nederland over 1996 worden eveneens veel van deze vlinders in geheel Nederland vermeld.

Andere trekvlinders die in 1996 in Friesland zijn gesignaleerd: *Plutella xylostella* L., *Loxostege sticticalis* L., Winde-pijlstaart (*Agrius convolvuli* L.), Onrust of Kolibrievlinder (*Macroglossum stellatarum* L.), *Peridroma saucia* Hb. en *Agrotis ipsilon* Hfn.

Wespvinders.

Nieuw voor Friesland was de waarneming van de Eikewespvinder (*Sesia vespiforme* L.). Op 22 augustus zat een vrouwtje op de Vlinderstruik in de tuin te Hemrik (Fam. Sinnema). Ruim een week later, op 31 augustus, werd in dezelfde tuin een mannetje gezien op de bladeren van een pruimenboom. De rupsen van deze vlinder worden gevonden in oude vermolmd eikenstammen, in deze omgeving ruim voorhanden.

Op 13 juli 1996 ving Jan de Jong uit Joure als bijvangst in een vogelnet voor ringonderzoek de Hommelvlinder (*Sesis bembeciformis* Hb.) bij Rohel (Tjeukemeer). In 1994 had de heer de Jong ook al een Hommelvlinder in zijn netten gevangen. In het Jaarverslag van 1994 staat een overzicht van het voorkomen van Wespvinders in Friesland.

Janny Sinnema-Bloemen

♀

♂

Orthonama obstipata F.